

Liikenne- ja viestintävirasto

Rautateiden 4. paketti valmistuu.

12.6.2019

Rautateiden 4. paketti pähkinäkuoressa

- > EU:n neljäs rautatiepaketti jakaantuu markkinaosaan ja tekniseen osaan.
- > Markkinaosan avulla:
 - > Turvataan rataverkolle yhtäläinen ja tasapuolinen oikeus rautatieyrityksille harjoittaa myös rautateiden henkilöliikennepalveluja;
 - > Säädetään julkisen palveluvelvoitteen sisältävistä henkilöliikennejärjestelyistä, jotka eivät synny markkinaehtoisesti (pääsääntö sopimusjärjestelyjen kilpailuttaminen); ja
 - > Turvataan, että rataverkon hallinta on riittävällä tavalla eriytetty rautatieliikenteen harjoittamisesta.
- > Teknisen osan avulla:
 - > Pyritään edistämään rautatiemarkkinoiden toimintaa matkustajia ja tavarankuljettajia hyödyntävästi.
 - > Yhtenäistetään rautatieliikenteen harjoittajien turvallisuustodistusten sekä kaluston markkinoillesaattamislupien hakemista ja käsittelyä.
 - Jatkossa vain yhden EU-maan alueelle rajoittuvat luvat voidaan hakea kansalliselta turvallisuusviranomaiselta (Suomessa Traficom) tai Euroopan Rautatievirastosta (ERA) – toiminnan ulottuessa kahden tai useamman EU-maan alueelle luvat tulee hakea ERA:sta.
 - Edellyttää uudenlaista yhteistyötä kansallisilta turvallisuusviranomaisilta ja ERA:lta.
 - > ERA:lle rooli myös ERTMS-radanvarren laitteiden hyväksymisessä.

4. paketin keskeiset säädökset

- › Palvelusopimusasetuksen (1370/2007) muuttamista koskeva asetus ([EU](#)) [2016/2338](#)
 - › Julkisen palveluvelvoitteen sisältävät henkilöliikennejärjestelyt (kilpailuttaminen vs. suorahankinta).
- › Rautatiemarkkinadirektiivin (2012/34/EU) muuttamista koskeva direktiivi ([EU](#)) [2016/2370](#)
 - › Avoin ja yhtäläinen pääsy rataverkolle sekä rataverkon hallinnan eriyttäminen rautatieliikenteen harjoittamisesta.
- › Rautatieyritysten kirjanpitoasetuksen (1192/69/ETY) kumoamista koskeva asetus ([EU](#)) [2016/2337](#)
 - › Ei edellytä täytäntöönpanoa.
- › ERA-asetus ([EU](#)) [2016/796](#)
 - › Ohjaa ERA:n toimintaa, ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa.
- › Yhteentoimivuusdirektiivi ([EU](#)) [2016/797](#)
 - › Ohjaa ja edistää EU:n rautatiejärjestelmän yhteentoimivuutta (erityisesti rataverkkoa ja kalustoa koskevat kysymykset).
- › Rautatieturvallisuusdirektiivi ([EU](#)) [2016/798](#)
 - › Ohjaa erityisesti rautatieliikenteen harjoittajien ja rataverkon haltijoiden toimintaa ja turvallisuustyötä. Koskee myös esimerkiksi onnettomuuksien tutkintaa.

Täytäntöönpano ja kansalliset säädökset

- › Markkinaosa ja tekninen osa pantu ensisijaisesti täytäntöön raideliikennelailla [1302/2018](#):
 - › Raideliikennelain markkinaosan täytäntöönpanoa koskevat lain luvut/säännökset tulleet voimaan 1.1.2019 alkaen ja teknisen osan luvut/säännökset 16.6.2019 alkaen.
- › Raideliikennelain nojalla annettu seuraavat valtioneuvoston asetukset:
 - › Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen aikataulukaudesta ja ratakapasiteetin jakamisesta [1308/2018](#) (rautatiemarkkinadirektiivi)
 - › Valtioneuvoston asetus rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta [284/2019](#) (yhteentoimivuusdirektiivi)
 - › Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista ([1489/2015](#), voimassa raideliikennelain siirtymäsäännösten nojalla, rautatiemarkkinadirektiivi)
- › Raideliikennelain nojalla annettu [Traficomin määräys](#) rautatiejärjestelmän turvallisuudesta (rautatieturvallisuusedirektiivi).
- › Lisäksi seuraaviin lakimuutokset:
 - › Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta [1303/2018](#): varautuminen (rautatiemarkkinadirektiivin muutosdirektiivi)
 - › Laki turvallisuustutkintalain muuttamisesta [187/2019](#) (rautatieturvallisuusedirektiivi)
- › Vuonna 2019 4. paketin teknisen osan täytäntöönpanevat Bulgaria, Hollanti, Italia, Kreikka, Ranska, Romania, Slovenia ja Suomi. Muut jäsenvaltiot täytäntöönpanevat 4. paketin vasta vuonna 2020.

Muuta 4. paketin sääntelyä: markkinat

- Komission täytäntöönpanoasetus [\(EU\) 2018/1795](#) menettelyn ja perusteiden vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU 11 artiklan mukaisen taloudellisen tasapainon soveltamista varten.

Muuta 4. paketin EU-sääntelyä: turvallisuus

- > Komission täytäntöönpanoasetus turvallisuustodistusten antamiseksi [\(EU\) 2018/763](#)
- > Komission delegoitu asetus turvallisuusjohtamisjärjestelmien vaatimuksia koskevasta YTM:stä [\(EU\) 2018/762](#)
- > Komission delegoitu asetus mm. Traficomien valvontaa koskevasta YTM:stä [\(EU\) 2018/761](#)
- > Komission suositus käytännönjärjestelyistä turvallisuuslupien antamisesta rataverkon haltijoille [\(EU\) 2019/780](#)

Muuta 4. paketin EU-säätelyä: yhteentoimivuus

- Komission täytäntöönpanoasetus kalustoyksiköiden markkinoillesaattamisesta [\(EU\) 2018/545](#)
- Komission delegoitu päätös yhteentoimivuusdirektiivin täydentämisestä YTE:jen osalta [\(EU\) 2017/1474](#)
- Komission täytäntöönpanoasetus yhteentoimivuuden osatekijöitä ja osajärjestelmiä koskevien EY-vakuutusten ja -todistusten malleista, raideliikenteen kalustoyksikköjen hyväksyttyä tyyppiä koskevan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen mallista ja osajärjestelmiä koskevista EY-tarkastusmenettelyistä [\(EU\) 2019/250](#)
- Komission suositus ERTMS:n yhdenmukaista täytäntöönpanoa koskevasta ohjeistuksesta [\(2018/C 253/01\)](#)
- OPE-YTE [\(EU\) 2019/773](#)

Muuta 4. paketin EU-sääntelyä: yleiset

Keskitetty palvelupiste (One Stop Shop)

- ERA:n hallintoneuvoston päätös OSS-eritelmistä [159/2017](#) ja päätöksen muutos [178/2018](#)

ERA:n valituslautakunta

- Komission täytäntöönpanoasetus ERA:n valituslautakunnan työjärjestyksestä (EU) [2018/867](#)

ERA:n ja kansallisten turvallisuusviranomaisten yhteistyösopimus

- ERA:n hallintoneuvoston päätös ERA:n ja NSA:iden yhteistyösopimusten suuntaviivoista ja pakollisista osista [174/2018](#)

Hinnat jatkossa

- Komission täytäntöönpanoasetus [\(EU\) 2018/764](#) ERA:lle maksettavista maksuista ja palkkioista

Soveltamisoppaat ja -työohjeet

- › ERA:n soveltamisoppaat
 - › Turvallisuustodistus
 - [Turvallisuusjohtamisjärjestelmän turvallisuustodistusta tai turvallisuuslupaa koskevat vaatimukset](#)
 - [Yhtenäisen turvallisuustodistuksen hakuopas – opas hakijoille](#)
 - [Application guide for authorities](#)
 - [Guide on supervision](#)
 - [ERA management maturity model](#)
 - [Enforcement management model](#)
 - [Cooperation between national safety authorities](#)
 - › [Markkinoillesaattamislupa](#)
 - › [ERTMS](#)
- › Traficomien ohjeet
 - › Traficom päivittää nykyiset ohjeensa ja oppaansa määrittäen samalla mm. hyväksymänsä kielipolitiikan.
 - › Traficomien asiakasohjeet valmistuvat 16.6.2019 mennessä ja ovat saatavissa jatkossa www.traficom.fi -sivuilta.

Keskitetty palvelupiste (One Stop Shop)

- Jatkossa sekä turvallisuustodistuksia että markkinoillesaattamislupia tulee aina hakea keskitetyn palvelupisteen kautta.
- Keskitetyn palvelupisteen on tarkoitus auttaa hakijoita, ERA:aa ja kansallisia viranomaisia tietojen hallinnoinnissa ja viestinnässä.
- Keskitetty palvelupiste aukeaa kokonaisuudessaan käyttöön 16.6.2019.
- ERA ja Traficom tarjoavat koulutusta keskitetyn palvelupisteen käyttöön. Traficomista koulutusta voi tiedustella Antti Kesälahdelta (turvallisuustodistus) ja Mauno Pajuselta (kaluston markkinoillesaattamislupa)
- Keskitettyä palvelupistettä käytettäessä selaimena tulee käyttää Google Chromea tai Mozilla Firefoxia.

Yhteistyösopimukset ja asiantuntijapooli

- ERA ja kansalliset turvallisuusviranomaiset (Traficom) sopivat yhteistyöstään yhteistyösopimuksilla
 - ERA:n ja Traficomien välinen sopimus allekirjoitettu 2.5.2019.
 - Sopimus sisältää artiklat siitä, miten virastot tekevät yhteistyötä ERA:sta haettujen lupa-asioiden osalta mm. kansallisten sääntöjen soveltamisen osalta sekä siitä, miten ERA voi pyytää Traficomien virkamiehiltä apua koko sille osoitetun hakemusasian käsittelyyn ja miten yhteistyötä käytännössä tehdään.
 - Asiantuntijapooliin nimetty Traficomista seuraavat henkilöt:
 - Turvallisuustodistusasiat: Antti Kesälahti, Kirsi Pajunen, Jari Nieminen, Kiira Saito, Pia Sotavalta, Jouni Semenoja ja Pirjo Ranta
 - Markkinoillesaattamislupa-asiat: Mauno Pajunen ja Hannu Timperi
 - Käytännössä Traficomien virkamiehet käsittelevät aina hakemuksista vähintäänkin kansallisten sääntöjen soveltamiseen liittyvät kohdat ja osallistuvat tapauskohtaisesti hakemusten käsittelyyn laajemminkin.

Luvan hinta jatkossa

- Luvan hinta määräytyy jatkossa seuraavasti:
 - Traficomilta haettu lupa: Traficomien liikennettä koskevan maksuasetuksen [1148/2018](#) mukainen käsittelyn kestosta riippuva hinta (turvallisuustodistus 200 €/h ja markkinoillesaattamislupa 250€/h)
 - Traficom laskuttaa hakijalta kuten ennenkin
 - ERA:lta haettu lupa: komission täytäntöönpanoasetuksen ([EU](#)) [2018/764](#) mukainen käsittelyn kestosta riippuva hinta 130 €/h.
 - ERA laskuttaa hakijalta ottaen huomioon käsittelyyn osallistuvilla kansallisilla turvallisuusviranomaisilla kertyneet kulut (sisältyvät ERA:n laskuun)

Päätöksistä valittaminen

- Traficomista antamista päätöksistä voi jatkossakin hakea oikaisua ja/tai valittaa raideliikennelaissa yksilöidyn tavoin kansallista "valitusväylää" pitkin.
- ERA:n antamista päätöksistä voi hakea muutosta ERA:n valituslautakunnalta.
 - Valituslautakunta koostuu 6 jäsenestä, joiden toimikausi alkaa 16.6.2019. Toimikausi on 4 vuotta.
 - Muutoksenhakuaika on 2 kk päätöksen tiedoksisaannista.
 - Muutoksenhaun käynnistymisen jälkeen ERA:lla on 1 kk aikaa oikaista päätöksensä. Jos se ei näin tee, asia siirtyy varsinaiseen muutoksenhakukäsittelyyn.
 - Jos muutoksenhakijan valitus menee ns. läpi, menettely on hakijalle maksuton. Jos valitus ei menesty, käsittelyn hinta 10 000 € tai sen kohteena olevan päätöksen hinta, jos se on 10 000 €:a alempi.

4. paketin vaikutus rataverkon haltijoihin

- > 4. paketin vaikutukset rataverkon haltijoihin ovat selvästi pienemmät, kuin rautatieyrityksille
 - > Rataverkon haltijoiden turvallisuuslupa haetaan jatkossakin aina kansalliselta turvallisuusviranomaiselta, samoin rataverkon käyttöönottoa koskevat hyväksynnät.
 - > Komissio antanut kuitenkin uuden suosituksen käytännönjärjestelyistä turvallisuuslupien antamisesta rataverkon haltijoille ([EU\) 2019/780](#))
 - > Huom. mahdollistamisvelvollisuus liikkuvan kaluston testaamisessa.
- > Raideliikennelain antamisen yhteydessä yksityisraiteen haltijoille luotiin mahdollisuus kevennettyyn kansalliseen sääntelyyn eli ns. ilmoittautumismenettelyyn.
 - > Jos turvallisuuslupan omaava yksityisraiteen haltija haluaa siirtyä ilmoitusmenettelyyn, sen tulee tehdä ilmoitus viimeistään 6 kk ennen turvallisuuslupansa voimassaolon päättymistä.
 - > Jos yksityisraiteen haltijalla ei ole vielä lupaa, sen tulee tehdä ilmoitus viimeistään 31.12.2019.

Keskeisimmät huomioitavat siirtymäajat

- > Raideliikennelain 2–4 ja 6–13 luvut tulevat voimaan 16.6.2019 ja sen jälkeen sitä sovelletaan kaikkiin lain soveltamisalaan kuuluviin Traficomissa käsittelyssä oleviin lupiin.
 - > Esim. jos turvallisuustodistusta on haettu maaliskuussa 2019 ja sitä ei myönnetä ennen 16.6.2019, hakemusta tulee tarvittavin tavoin täydentää ja todistus myöntää uuden sääntelyn mukaisesti.
- > Rautatielain nojalla myönnetyt turvallisuustodistukset ja turvallisuusluvut ovat sellaisinaan voimassa sen ajan, joksi ne on myönnetty, jollei niitä ole muutettu tai peruttu.
 - > Ennen 16.6.2019 myönnettyjen lupien ja todistusten valvontaan sovelletaan osin aiempaa sääntelyä. 16.6. jälkeen haettujen todistusten tai lupien valvontaan sovelletaan uutta sääntelyä (koskee myös aikaisempia todistuksia ja lupia, joita muutetaan 16.6.2019 jälkeen).
- > Rautatielain nojalla myönnetyt rakenteellisen osajärjestelmän käyttöönottoluvat, rakentamisaikaiset osajärjestelmän käyttöluvut, koeajoluvat kalustoyksikköön kuuluvien osajärjestelmien testausta varten, kalustoyksikköön kuuluvan osajärjestelmän käyttöönottoluvat, kalustoyksikön käyttöönottoluvat, kalustoyksikkötyyppien hyväksynnit sekä kalustoyksikköjä koskevat täydentävät käyttöönottoluvat ovat sellaisinaan voimassa sen ajan, joksi ne on myönnetty.
- > Rautatielain nojalla myönnetyt ilmoitetun laitoksen nimeämiset ovat voimassa 16.6.2020 saakka.
- > Rautatielain nojalla riippumattomasta turvallisuusarvioinnista vastaavan laitoksen nimeämiset ovat voimassa sen ajan, joksi ne on myönnetty.

Mistä lisätietoa?

- > Lisätietoa 4. paketin alaan kuuluvista asiakokonaisuuksista saa [Traficom.fi -verkkosivuilta](https://www.traficom.fi) sekä [ERA:n sivuilta](#).
- > Lisätietoja saa myös suoraan Traficomin virkamiehiltä, mm. seuraavista sähköpostiosoitteista:
 - > 4. paketti yleisesti: kaisa.sainio@traficom.fi,
une.tyynila@traficom.fi, heidi.niemimuukko@traficom.fi
 - > Turvallisuustodistukset: antti.kesalahti@traficom.fi,
kirsi.pajunen@traficom.fi
 - > Kaluston markinoillesaattamisluvat: mauno.pajunen@traficom.fi,
hannu.timperi@traficom.fi
 - > ERTMS: jukka.leino@traficom.fi
 - > Yksityisraidemuutos: olli.matilainen@traficom.fi
- > Traficomin [uutinen](#) aiheesta 3.6.2019.